

Edebiyat bahçesinden bir meyve...

Bostânzâde Yahyâ Efendi
MİR'ÂTÜ'L-AHLÂK'TAN
SEÇMELER

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
<i>Bostânzâde Yahyâ Efendi (Ö. 1639)</i>	11
<i>Mir'âtü'l-Ahlâk</i>	13
Zahit ve İblis.....	17
Padişah ile Şeyh.....	21
Yokluktan Varlığa.....	22
Hazret-i Ali'nin (k.v.) Tedbiri.....	23
Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) Cesareti.....	24
Nuşirevan'ın Cesareti.....	26
Tilki ile Ayı.....	27
Savaşta Uyanık Davranmak.....	30
Rızık Peşinde.....	31
Mutluluğun Sırrı.....	33
Kazâyâ Rıza.....	34
Rızaya Rıza.....	35
Ahde Vefa.....	36
Sır Saklamayı Bilmeli.....	37
Hâtem-i Tâi'nin Çürümeyen Elleri.....	39

Haccâc'ın Cömertliği	39
Başkasına El Açmaktan İyidir	40
Kazandıran Sözler	41
Hayırda İsrâf Olur mu?	41
Cömert Kim Cimri Kim?	42
Yüzük Yazısı	43
Affet ki Affedilesin	43
Affin da Sınırı Var	44
Değişen Bir Şey Olmadı	45
Cömertlik Eseri	46
Tevazudan Ötesi Yok	47
Şükür ve Tevazu	47
Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) Tevazusu	48
İbadetin Lezzeti	48
Hazret-i Ali'nin (k.v.) Tevazusu	49
Haddini Bilmek	49
Cahil Dost	50
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Dürüstlüğü	51
Saltanata Giden Yol	52
Dağı Delen Gayret	53
Sofu ile Gelincik	54
İstişarenin Önemi	57
Halife ile Vezir	58
Yumuşak Huyulu Olmak	60
İlahî Gazaptan Kurtuluş	60
Halifenin Sabrı	61
Halim Selim	62
Nuşirevan'ın Firaseti	63
Kıyafetin Dili	63
İmam Şâfiî Hazretleri ile Ev Sahibi	64

Güzel Ahlâk.....	65
En Güzel Ahlâk.....	66
Aynı Rüya Farklı Tabir.....	66
Platon'un Firaseti.....	67
Yaşlıların Dünya Hırsı.....	68
Çivileri Çamura Çakıldı.....	69
Olmayacak İş.....	69
Emirin Teyakkuzu.....	70
Ömür Dediğin.....	71
Dervişin Duasının Bereketi.....	72
Emir Sultan'ın Himmeti.....	73
Cahilin Övgüsünü Almak.....	74
Gerçek Konukseverlik.....	75
Konuk Hakkı.....	76
Devletler Neden Yıkılır?.....	77
Devlet Hazinesine Borçlu Kalmak.....	78
Sâlih Ya da Tâlih Olmak.....	79
Çalıntı Malzemedden Ne Fayda.....	80
Asıl Hazine.....	81
En Güçlü ve En Zayıf Kim?.....	81
Ad Nasıl Kalır?.....	82
Halife Memun'un Adaleti.....	83
Halisane Niyet.....	83
Saltanatın Devamı.....	85
Elma Ağacı.....	87
Suç ve Ceza.....	88
Zaman Sensin.....	88
Yönetici Nasılsa Halk da Öyledir.....	89
Padişahın Avlanma Sebebi.....	90
Mazlumun Ahı.....	90

Kalıcı Devlet.....	92
Etkili Kâtibin Önemi.....	92
Yabancılıktan Tanışıklığa.....	93

ÖNSÖZ

“Ahlâk aynası” anlamına gelen *Mir’âtü’l-Ahlâk*, çeşitli faziletler etrafında verilen öğütlerin, hikâyelerle desteklendiği bir eserdir. Bostanzâde Yahyâ Efendi, okuyup görerek edindiği hayat tecrübesini yazıya aktarırken Doğu’nun vazgeçilmez araçlarından olan hikâyeye geleneğine başvurmuştur.

Yahyâ Efendi, insanı insan yapan erdemleri sıralarken Türk-İslam tarihinden gerçek hikâyelere başvurur. Peygamberler tarihi, Allah dostlarının başlarından geçenler, padişahların karar ve sabır arasındaki gelgitleri, makam mevki sahiplerinin bir kul olduğunu unutup kibirle hareket edişleri, aklın ve bilginin önemi gibi konulara dikkat çeker. Âyet-i kerîme ve hadîs-i

şerîflerle zenginleştirdiği eserini, konuya uygun hikâyelerle süsler.

Eser hazırlanırken *Mir'âtü'l-Ahlâk*'ın İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Koleksiyonu 3537 numarada kayıtlı yazma nüshası ve Nurgül Sucu'nun "Bostanzâde Yahyâ Efendi ve *Mir'âtü'l-Ahlâk*'ı" başlıklı doktora tezinden (Selçuk Üniversitesi, Konya 2010) faydalanıldı. Seçilen hikâyeler günümüz Türkçesine yaklaştırıldı. Hikâyelere uygun başlıklar verildi. Hikâyelerde geçen âyet-i kerîmelerin Kurân-ı Kerîm'deki yeri (...) içerisinde gösterildi.

Mir'âtü'l-Ahlâk, güzel ahlâkı yansıtan bir ayna olma özeliğine sahiptir. Eserdeki hikâyeler, okuyucuya tarihin aynasında bir yolculuk yaptırırken doğru ve adaleli karar vermenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gözler önüne serer. Eserin yayına hazırlanmasında emeği geçen Hasbahçe Kitap çalışanlarına teşekkür eder, eserdeki hikâyelerin amacına ulaşmasını dilerim.

Prof. Dr. Ozan YILMAZ